

PRIVATE SKI LIST

Izquierdo quedó con 4-3 sobre el juez.

VATSKI LIST® izlaž
ekladnoj tiskari JOSIP
POTIC u Puli trg.
ča 1. Uredništvo :
ska ulica br. 34. —
govorni urednik JOSIP
N u Puli. — Ručo-
se ne vraćaju. Cek.
nos. pošt. šted. 26.795.

Broj 1037.

U Puli, subota 1. lipnja 1918.

adina IV

Za narodnu prosvjetu.

kuje svoju sudbinu! Budućnost naroda zavisi o njemu samom. Kao što i svaki pojedinac imade i narod kao cijelokupnost dužnosti, koje mora da izvršuje, a da ne gleda ni na njevo ni na desno. Da je naše pučko školstvo zanemareno, da imade i tamo analfabeti, gdje su već godine i godine otvorene škole, to je mnogo puta zakrivila nesukost samih ljudi, koji su radje stali nedorasku dječju na pašu negoli u školu. Za trenutačnu svoju korist žrtvovali su ovih ljudi budućnost svoje djece i svoga naroda. Otac, koji se ne brine za dušu svoga djeteta, koji brani svojeg djetetu polazak u školu, nije otac. Ogrešuje se o najprijetljivijim dužnostima roditelja, a ne plati li za svoj nemar pred zemaljskim oblastima, bit će tamo po zasluzi osudjen, gdje vada bezobzirna pravednost. Narod, koji imade takve roditelje, sigurno će propasti. Ne pomažu ni zakoni ni odredbe; samo dobra volja i razboritost ljudi može da nas izbavi od te nevolje. Nije samo oblast kriva, da smo narod raje i robova, krivi, sino takodjer sami. Robovi smo, jer smo htjeli to biti i ostati.

Novi odbor podružnice družbe svetoga Ćirila i Metoda imat će dakle mnogo i mučnog posla. Svoju će zadaću moći izvršiti tek onda, bude li našao ne samo na odziv u materijalnom pogledu, već takodjer na razumjevanje zamašaja svog rada. Nije dosta, da žrtvuješ po koju kružnicu za naše škole, dužnost je svakoga našeg čovjeka, koji osjeća s nadrodom, da dodje u susret onim našim kulturnim radnicima, kojima je naložena teška zadaća, prosvjetljivanja naroda, mislimo našim učiteljima. Ovi će ljudi odgojiti njegovu djecu, zajamčit će njemu i njegovom selu i njegovom narodu bolju budućnost. Imati u ratno doba učitelja i školu to je za naš narod upravo božji dar. Učitelju se mora obezbijedit ugodan miran život, jer samo takav učitelj može da izvršuje svoju tešku i napornu zadaću. Ta on radi za svaku pojedinu obitelj, koja imade djecu, radi za procvar sela i za promicanje materijalnih i kulturnih njegovih interesa. Škola daje nadarenom djetetu sredstva, da se razvije, da iskoristi svoje umstveneдарове, да се попне на виши stepen čovječjeg društva.

Nije dakle dosta da se oduševljavamo, da vi i da se pritužujemo, nijesu dostačni prosvjed manifestacije; riječi se moraju potkrnjepiti činom, ne nema gotovo čovjeka, koji ne bi mogao dnu, neka pokloni domovini i rodoljubnom radu filira, a sakupit čemo stohiljade i stohiljade kruna, a ujedno će novac biti darovateljima i u njihovoj djelatnosti, vraćen kamašima. Ne traži se velikih svrata, a srušiti se i ustrojan i u neprekidan rad. Ne biti štiteći

prodje nijedna sedmica, a da se ne bi sakupila u svakom selu, u svakom trgu i gradu po koja svotica za naše škole za našu družbu. Česi su sakupljali novčić po novčić i sagradili su bezbroj pučkih i srednjih škola; ali taj je rad bio organizovan, trajan, dohoci su bili stalni i sigurni. Svaki mora da plati narodni porez. A mi ćemo oporezovati svakoga našeg čovjeka; od svakoga ćemo zatražiti, da učini svoju narodnu dužnost. Jer nije dosta kazati, da si narodan, već je treba i dokazati, a tko nije dokazao žrtvom, nije dostojan tog poziva. Neka se naši ljudi sjećaju, da su se naši vojnici, koji stavljaju na kocku svoj život i svoju sreću, pred neprijateljem sjećali potreba našega naroda i darovali za naše škole. A mi, koji živimo zaštićeni od njih u zaledju, da zaostajemo za njima i da ustežemo našoj djeci pomoći i potpotru?

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-węgierski.

B e č, 31. (D. u.) Službeno se javlja: Bojna djelatnost u području Tonale ograničila se jučer na privremenu topniličku paljbu. Suzbili smo napalu na grad Capoile — Poglavlje generalnog stožera.

Niemiecki.

Njemački.
Berlin, 31. (D. u.) Iz velikog se glavnog
stana službenojavlja: Zapadno bojište: Bojna sku-
plna prijestolonijskog jednika Rupprechta: Topnički
bojevi od izmjenične žestine. Neznatni pješački
okršaji. — Bojna skuplina njeničkog prijestolo-
nasljednika: Za neprijateljem, koji je uzincao sa
alletske fronte, udarili smo oštrotreko Olse te
smo dostigli Ilovju Bretigny, St. Paul, Tresly-Loire.
Sjeverno od Alsne bacili smo neprijatelja u trajnom
boju preko Bieuxy i Chavigny. Južno od Soissons
poveo je Francuz konjicu i pješadiju na žestoku
protunavalu. Bio je uništajuće zahvaćen od naše
paljbe i poražen. Mi smo prekoračili cestu Soissons-
Hartenne. Francuske divizije, koje su bile dovedene
sa sjeverozapada, preko Marne te sa sjeveroistoka
u smjeru na Fere-en-Tardenois nijesu se unatoč
odvojnim protunavalama mogle nigrdje uspješno
opreti našim zborovima, što i pobjednički prodiru
dalje. Stražnje položaje neprijatelja kod Arcya i kod
Gran-Rozoya smo probili. Južno od La Fere-en-
Tardenois doprli smo sve do Marne. Uzvisine od
Champosy, St. Gemme i Romigny u našem su po-
sjetu. Na južnom briježu Vesle, zapadno od Reimsa
osvojili smo Germigny-Goncux i Thillois. Broj za-
robljenika i plijena sveudilj raste. Doprimali smo
preko 45.000 zarobljenika, daleko preko 400 topova,
hiljadu mitraljeza. — Ludendorff.

Rat.

Pomorska ofenziva antante? Poznatl njemački pomorski stručnjak, kapetan Fersius, bavi se u oduljem članku u „Berliner Tagblattu“ sa mogućnošću pomorske ofenzive sporazuma. „Novaja Peterogradskaja Gazeta“ javlja, da predstoji ofenziva flote sporazuma. „U engleskim lukama“, piše list, „u potpunom su toku pripremne radnje. Goleme su pomorske bojne sile, podmornice, dreadnoughti i brodovi za traženje mina na okupu u izvjesnim luka. Svijet će se u buduće diviti veličajnosti ope-

Francuski izvještaj od 30. svibnja poslje podne. Bitka ide dalje, a da nije bila prekinuta preko noći. Francuske su čete snažno održale zapadni rub Soissons-a, iz kojega nije neprijatelj mogao da provali, ma da je to opetovano pokušao. Dalje na jug odigrše se na cesti Soissons-Hartennes ljeti bojevi, kao što i na fronti Fere-en-Tardenois-Vezilly, gdje su francuske čete, poduprte po pričuvanju odolijevale njemačkom napredovanju neumornom žilavosću. Na desnom su krilu francuske i engleske čete razbile kao što i sjeverno od Pojura sve navale garde na njihove položaje.

Engleski izvještaj od 29. svibnja na večer.
Neprijateljske su ophodnje bile potjerane tečajem
noći kod Beaumont-Hameja. Mjesni je neprijatelj-
ski napadaj sjeverno od Kammela bio od Francuza
potpunoma suzbijen. Inače nema šta da se javi sa
engleske fronte.

Engleski Izvještaj od 30. svibnja u jutro. Te-
čajem noći napao je neprijatelj jaku točku sjevero-
zapadno od Festuberta, ali je bio posvema subijen.
Mi smo izveli uspješna manja poduzeća u okolini
Merrisa te smo popravili naše položaje. Kod toga
smo dopremili nekoliko zarobljenika, s kojima ta-
kodjer jednu strojnu pušku. Naše je odijeljenje
tečajem zadnje noći napalo na neprijateljske op-
kopce kod Locona te privelo nekoliko zarobljenika.
Neprijateljsko je topništvo djelovalo istočno od
Villersa-Bretonneux te u odsjecima Einges (?) i
Robecqie.

Engleski izvještaj od 30. svibnja na večer Francuske su čete izvele tečajem zadnje noći mjesni sumak istočno od jezera Dikkebusche, čime je postignuto poboljšanje položaja u tom podijeku. S engleske fronte, nemam šta da se javlja oširi obor na njihinje dijelatnosti.

Roditelji Velog Vrha.

Pristupite svi do jednog sutra u nedjelju dne 2. lipnja komisiji na Velom Vrhу i zapišite Vašu djecu u hrvatsku školu!

Talijanski izvještaj od 30. svibnja: Jučer su vladali na Judikarijama, u dolini Lagarine, u dolini Arse i na visoravni od Asiaga obični topnički bojevi. Naše su baterije uzele uspješno na nišan obrambene radnje neprijatelja i njegova kretanja. Kod Cima Pallone osjetili smo neprijateljski napadaj. Kod Cortelazzo pustila je neprijateljska ophodnja, protiv koje smo poduzeli protunavalu, nekoliko zabilježnika u našim rukama.

Turski glavni stan javlja od 30. pr. mј.: Palestinska fronta: Iza jakе topničke pripreme napalo je jučer više engleskih bataljuna na naše prednje straže između obale i zapadno od željeznice Jaffa-Tulkem. Njihovi opetovanji juriši skršili su se pred našim položajima. Sa nekojih uzvisina, koje je neprijatelj prolazno osvojio, bio je neprijatelj protjeran protunavalom.

Wolffov ured javlja od 31. pr. mј.: Naše su podmornice na sjevernom bojištu opet potopile 9300 brutto registrskih tona neprijateljskog ljevnog prostora. Poglavlјica admiralskog stožera.

Na obim kritika kod Soissons i kod Reimsa suprotstavili su Francuzi i Englez i tečajem 30. pr. mј. značan otpor. Zapadno i Južno od Soissons i uži su žestoke protunavale, koje su se all skršile. Sjeverozapadno od Reimsa ostao je položaj nepromjenjen. Zato su Nijemci u centru opet znatno napredovali i dopriši sve do rijeke Marne. Na tom je mjestu njihova navala napredovala u dubini do 45 kilometara. Broj zarobljenika i plijena raste. — Wolffov ured piše, da očevideći tvrde, da su gubici Nijemaca u toj bitci besprimjerno nezvratni. Još nikada, da se tako velika pobjeda nije platila tako neznatnim gubicima, kao što tog puta. Citave satnije, koje su osvojile grozna brda, prekoračile rijeke i osvojile lake topove nijesu imale uopće gubitaka. Razlog je tome, da je neprijatelj bio preneražen. — "Echo de Paris" javlja, da je Clemenceau saopćio zastupnicima u komori pojedinosti o bitci na Aisne. Clemenceau misli, da je ova bitka tek diverzija i da to nije glavni udarac.

"Westminster Gazette" piše od 28. o. m.: Kani li Njemačka zavesti generala Focha, da svoje glavne pričuve pošalje na Aisnu, dočim se glavni udarac zadaje na drugom mjestu, onda ta osnova ima jako malo izgleda. — "Globe" piše: Neprijatelj ima proti sebi vrijeme, a nitko ne zna bolje od njegovoga vrhovnoga zapovjednika, da je lozinka "sada ili nikada". Na svu sreću nema generala jačih živaca i oštreljega pogleda nego li je Foch. — "Pall Mall Gazette" piše: Očito ne nagovješta ništa prodora. Istodobnost navale sa onom kod Lokeru dočista nagovješati, da se cilj sastoji u tome, da se savezničke pričuve uvuku u borbu, te da se oslabi otpor proti pravom darcu maljem, koji će po svoj prilici pasti na posve drugom mjestu. — U "Evening Standard" piše: Neprijatelj je postigao uspjeh, koji je uviјek dostiživ za zaraženoga, ako raspolaze dovoljnim sredstvima.

* Engleska prema nezadovoljenim Irčima. Prema "Allgemeen Handelsbladu" piše "The Nation": Ministar-predsjednik bavi se tim da uredi pitanje obrambene dužnosti, koje će urediti samo neslogom. Proti savjetu svih Iraca, koji su kadri govoriti za svoju zemlju proveo je naredbu, kojom podvrgavaa irske muževe službovnoj dužnosti. Bez jedne riječi pristajanja sa irske strane bavi se tim, da izumi novu vrst vlade za Irsku. Poslao je onamo vojničkog podkralja, prvoga od ustanka u godini 1898. protutežu miltaristi lordu Frenchu stavio je kraj njega lorda Shorta sa nekakovim maglavitim civilnim obilježjem. On imade "pomoć" lorda poručnika irskog državnog tajnika, glavnog državnog odvjetnika i irskog vrhovnog zapovjednika, koji svu spadaju među protivnike njegove politike. On je prizvao u život konvenat, da izradi ustav, a onda je čitav rad uništil za tjeđan dana. Medju nemogućnosti spada sa predlogom samouprave u Irskoj kombinovati čin koji zemlji poriče pravo naroda. On je Sjever natjerao u oporbu protiv jednom dijelu svojih predloga, a Jug proti drugom. Za cijeli mjesec dana osudio je Englesku i Irsku medjusobno više, nego li u ikoje drugo doba.

Iz Rusije i Ukrajine.

Beč, 24. Novine javljaju iz Kijeva: Ministar je predsjednik izdao zabranu izvoza u Ukrajinu, pošto si je Rumunjska anektirala Besarabiju.

Moskva, 24. KB. Havas. Novine objavljaju brzojav iz Vladivostoka, polag kojega se austrijskim i njemačkim podanicima zabranjuje ulaz u grad.

Moskva, 24. Havas. U Kijevu je došlo do ozbiljnih izgreda. Prijestolnica Skoropadskoga bila je napadnuta po elementima, koji pripadaju prijašnjoj vlasti. Potvrđuje se vijest, da je Skoropadski bio ranjen.

Moskva, 24. Havas. Pučki komesar imenovan je posebnog povjerenika za murmansko područje. Pojav novina upravili su Nijemci na generala Lazovjeckoga, zapovjednika drugog zbora u Kanevu, ultimatum. Za tim su ga napali sa većkim silama. Bitka traje dalje.

Domaće vijesti.

Stanovnicima na Velom Vrhу i u blizini:

Kako se iz službene obvezane razabire, obdržavat će se dne 2. lipnja 1918., u 3 sata po podne u školskoj dvorani komisionalna rasprava za utemeljenje redovite pučke škole na Velom Vrhу. — Vaša je dužnost, hrvatskioci i hrvatske majke iz Velog Vrhа, ulice Fassana, Valdenaga, Valmarin, Vrh Lesso, Ližnjamoro, Tivoli, Željeznički most (izvan željezne ogradi) i Ruban, da prisustvujete toj odlučujućoj raspravi u potpunom broju. — Svakи otac ili majka neka priskrbi isprave, krtne listove svoje djece, kojima se može iskazati, da su za polazak škole! Nijedan ne smije manjkati!

Roditeljima koji kane iseliti djece u Hrvatsku. Pošto su se neki roditelji obratili na upravu našeg lista za razjašnjenje, kako bi poslali djece u Hrvatsku ili Slavoniju, javljamo im: Upravni "Hrvatskog lista", poduzeća je sve potrebite korake spoznatumno sa "Družbom sv. Ćirila i Metoda", te će prvi prevoz od kolikogod bilo djece slijediti po svoj prilici još ovaj mjesec, na što ćemo se opširnije na tu stvar osvrnuti i uputiti roditelje, kako se imaju ravnati. Ovo isto vrijedi i za cijelu Istru. Do našeg poziva, nije nužno, da roditelji poduzmaju kakove korake. — Uprrava.

Služba božja za pravoslavne. (sv. Liturgija) bit će u nedjelju, dne 2. o. m. u crkvi sv. O. Nikolaja u Puli.

Društvo prijatelja djece poklonili su: Podele E. 50 kruna a odvjetnik dr. Ivan Zuccon 15 kruna.

Svećana zabava u Narodnom domu, priredjena po mensi podčasnika zapovjedništva ratne luke, kojih se obdržavala dne 26. svibnja, donijela je čistog dobitka 1307 kruna 59 para, te je od toga 90 posto (t. j. 1177 K) doručeno ustanovi cara i kralja Karla, a 10 posto (t. j. 130 K 59 para) podčasnici potpornom fondu. Tom se prigodom izriče hvala časnicičkim mensama tvrdjavnog poljske željeznice, podčasnicičkim mensama tvrdjavnog opskrbnog skladista i skladista oružja ratne luke kao i vlasnikim kavane "Narodni dom", koji je dao besplatno yrt na raspolažanje.

Aprovizacija. Od ponedjeljka, 3. junija, izdavati će se u svim preporodavnicama mještane aprovizacije slijedeće stvari: Odrezak I.: 2 kg brašna za ukupnu cijenu K 2:80; Odrezak II.: Sladkor, za građanstvo tri četvrt kg, kupna cijena K 1:29, za okolicu pol kg, kupna cijena K —86, za radnike teških poslova 1 i pol kg, kupna cijena K 2:58. Odrezak III.: 1 kg kisele repe, 1 kg kiselog zelja i 24 dkg masti ili slijanine, kupna cijena K 17:44. Odrezak IV.: četvrt kg ječmena i 20 dkg „Jullenne“-trave, kupna cijena K 2—. Odrezak V.: 10 dkg sapuna i 20 dkg nadomjestka, kupna cijena K 1:92. Odrezak VI.: 20 dkg marmelade i 25 dkg nadomjestka kave, kupna cijena K 2:75.

Cjevanje kozica. Općinski ured toplo preporuča svima, koji žele očuvati sebe i svoju obitelj od kozica, neka se okoriste cjepljenjem, koje će se držati od dne 2. do 6. lipnja 1918. (isključivo nedjelje i blagdane) u prostorijama općinskog zdravstvenog ureda (trg Foro, zgrada gradske štedionice, II. kat) od 9—11 sati.

Zahvala. Općina Pula izražuje ovime svoju najsrdačniju hvalu zapovjedništvu c. i kr. teške topničke pukovnije br. 4., bat. 12., na veikodusnom daru od 400 K (četristotine), što ih je zapovjedništvo primilo od neke svečanosti, koju je spomenuta pukovnija držala na tvrdjavi Musil, a koji bje iznos uručen općini u plemenitoj namjeni da bude na korist puljskih gradjana, koji su bili oštećeni bacanjem bombe.

Prodaja duhana. Naredna će mjeseca opća rasprodaja duhana započeti u svim gradskim trafikama u nedjelju dne 2. t. m. Duhan će se prodavati: a) Za radnike i namješteneke c. i k. arsenala i ostalih vojničkih poduzeća (posjednici zelene iskaznice za duhan) u slijedećim trafikama: 1. Glavna trafika trg Foro; 2. Camuffo, ulica Tegethoff; 3. Casalini, trg Lissa; 4. Inwinkl, ulica Campomarzio; 5. Luchich, Largo Porta del Torchio; 6. Martina, Corsia Franje Josipa; 7. Peters, Corsia Franje

Josipa; 8. Pinter, ulica Giulia; 9. Ropotar, ulica Sergia; 10. Valentich, ulica Kandler; 11. Bolčić, ulica Minerva; 12. Šmuc, dvorec Sofije Hohenbergove; 13. Sorlić ul. Sissano; 14. Dajčić, ul. Veruda; 15. Benussi, ul. Sissano; 16. Milić, ul. Medolino. Vrijeme je asprodaje za ove trafike: u nedjelju dne 2. t. m. od 8 do 12 sati prije podne i od 2 do 5 sati poslije podne, te u ponedjeljak od 5 do 7 sati poslije podne. b) Za radnike "Cantiera navale triestino" (crvena iskaznica za duhan) u trafikama: Bačak, Marineschwilmschule; Marsich, Piazza porta S. Giovanni i Zidar, Helgoland ulica. Vrijeme rasprodaje za ove tri trafike je u nedjelju od 8 do 12 sati prije podne i od 2 do 5 sati poslije podne. c) Za ostalo pučanstvo, i to za vojnike i za civilne osobe u preostalim gradskim trafikama: 1. Angesser, ulica Veterani; 2. Arlić, dvorec Sofije Hohenbergove; 3. Birk, ulica Muzio; 4. Blaha, ulica Giovia; 5. Blasich, ulica Veruda; 6. Borsati (Živolić), ulica Franje Ferdinanda; 7. Bradich, ulica Dignano; 8. Chorvat, ulica Lissa; 9. Draghičchio, ulica Medellino; 10. Fabiančić, ulica Tegethoff; 11. Linc, Radetzky ulica; 12. Calcich, ul. Barbacan; 13. Pauletić, Corsia Franje Josipa; 14. Teichert, ulica Urs de Margina; 15. Malusa, ulica Flaccio; 16. Zanichetta, ulica Ospedale; 17. Blessich, ulica Abbazia; 18. Waldbrunner, ulica Muzio; 19. Zadnik, ulica Promontore; 20. Fattor, ulica Sergia. Vrijeme rasprodaje za ove trafike je u nedjelju od 8 do 12 sati prije podne i od 2 do 5 sati poslije podne. Muškarci ispod 18 godina, ženske i one osobe, koje dobivaju duhan na temelju komunalnih lista, odnosno "popisa mušterija" ne mogu da tekoni gori označenog vremena rasprodaju kupe duhana u trafikama. Svaka civilna osoba, koja hoće da kupi duhan, mora da imade kod sebe svoju crvenu ili bijelu iskaznicu, koju će na zahtjev imati da pokaže trafiletantu ili oblasnim organima. Kolica duhana, na koju svaki pušač imade pravo iznata: 1. Za osobe, koje ne dobivaju od vojske duhana: 70 cigara ili 200 cigareta ili 6 omota duhana. 2. Za vojnike i za osobe, koje dobivaju vojničku raciju duhana: 35 cigara ili 100 cigareta ili 3 omota duhana.

Dnevne vijesti.

Linhard kao zastupnik Slovenaca kod cara. Što je urednik "Stajerca", slovenski pisac i njemački list, kao osoba i kao političar, to je poznato vascijelo jugoslavenskom svijetu. Linhard je višestruki renegat, bivši socijalista, politički afarista, i sada plaćeni agenat Nijemaca u južnoj Stajerskoj. Dakle čovjek bez karaktera, s kojim se u doličnom društvu ne može općiti. A tog su čovjek predvili Nijemci pred samoga cara, da govori u ime Slovenaca! To je nečuvena zloraba careva povjerenja. Da su prestatili takvog čovjeka Nijevom Velicanstvu, to je vršak njemačko nacijonalne bestaknosti i beznačajnosti. I ovi ljudi hoće da zastupaju čast i interes države i dinastije. — Nesreće li Austrije!

O Linhartu piše gradački "Arbeiterwille", da je Linhart bio nekada slovenski socijalni demokrat, "crne uspomene", a da je sada "njemačko-slovenski seljački vodja". "Arbeiterwille" bi nam mogla servirati još mnogo pikanteira iz doba, kad je Linhard bio socijalista.

Mali oglascnik

KINO CRVENOG KRIŽA

Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored

Pokvaren život

Igrakaz u 4 čina.

Početak: 3.—, 4:25, 5:50 i 7:15.

Ulagne cijene za ovaj film
I.mjesto K1:20; II.mjesto 60h

Uđi se može kod svake slike.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo
promjeniti raspored.

Iznajmljuje se
stan, sastojeci se od sobe,
kuhinja sa plinom u kući i
pravonim, Via Flaccio 61.

U trgovini pokut-
stva, Fil. Barbaltić,
u Sišanskoj ulici,
prodaje se novo prispjelo
pokuštvo.

Velik Izbor
listovnog papira

u mapama i kutijama
preporuča

Jos. Krmpotić - Pula.

Razredna lutrija

Srećke 1. razreda

10. razredne lutrije mogu se dobiti u Puli
kod tvrtke Jos. Krmpotić, trg Custoza, ulica
Fran Ferdinanda br. 3.